

<https://journal.unisza.edu.my/jimk>

[CAUSES OF VIOLENCES TOWARD WOMEN IN PUBLIC PLACES: RESEARCH IN KUALA LUMPUR]

PUNCA-PUNCA KEGANASAN TERHADAP WANITA DI TEMPAT AWAM: KAJIAN DI KUALA LUMPUR

SUHAILI SHARIL^{1*}
A'DAWIYAH ISMAIL²

¹ Akademi Pengajian Islam Kontemporari (ACIS), Universiti Teknologi MARA Cawangan
Pahang Kampus Jengka, 26400, Bandar Tun Abdul Razak Jengka, Pahang.

² Akademi Pengajian Islam Kontemporari (ACIS), Universiti Teknologi MARA Cawangan
Pahang Kampus Raub, 27600,
Raub, Pahang

*Corresponding author: suhaili.sharil@uitm.edu.my

Received Date: 7 November 2019 • Accepted Date: 28 April 2020

Abstract

Cases of violence toward women are on alarming level nowadays. According to WAO (World Aid's Organisation), from the sources of Polis Diraja Malaysia, there are 17.2% or 42 cases of sexual harassment while 7.9% or 125 cases of rape happens in Kuala Lumpur. Statistic shows there are 1582 cases of raping happen in Malaysia. Ministry through Department of Women Development (JPW) take their action to handle these issues by organizing series of special programmes. Implementation of "Stop Violence towards Women" campaign was conducted by JPW in every states with series of programmes like Wanita Anti Jenayah (WAJA), law and De'Stress clinic. Hence, this research look into the causes of violences towards women in public places and analysing three main factors that lead to this issue. Quantitative research was conducted using survey research method and distributed through purposive sample to 253 womens in Kuala Lumpur. The survey sample then was descriptively analysed using Statistical Package for The Social Science (SPSS). The result of the survey shows that 64.8% of women employee agreed that drug usage affecting men to act violent towards women. 58.9% strongly agreed that violence towards women also happen due to lack of religious appreciation while 58.1% agreed that act of violence happen when the men is under alcohol influence.

Keywords: *Causes, violence, women, public places, Kuala Lumpur.*

Abstrak

Kes keganasan terhadap wanita berada pada tahap membimbangkan. Menurut WAO (World Aid's Organisation) daripada sumber Polis Diraja Malaysia sebanyak 17.2% iaitu 42 kes yang tercatat dalam kalangan mangsa gangguan seksual manakala 7.9% iaitu 125 kes adalah melibatkan mangsa rogol di Kuala Lumpur dan statistik menunjukkan sebanyak 1582 kes rogol terjadi di seluruh Malaysia. Kementerian melalui JPW (Jabatan Pembangunan Wanita) secara berterusan melaksanakan program khusus untuk menangani keganasan terhadap wanita. Pelaksanaan kempen Hentikan Keganasan Terhadap Wanita ini turut diadakan di seluruh negara menerusi Pejabat Pembangunan Wanita Negeri (PPWN) dengan pengisian program seperti Wanita Anti Jenayah (WAJA), klinik undang-undang dan klinik De'Stress. Justeru itu, kajian ini mengkaji punca-punca keganasan terhadap wanita di tempat awam dan seterusnya menganalisis tiga punca tertinggi keganasan terhadap wanita di tempat awam. Kajian kuantitatif secara lapangan menggunakan kaedah tinjauan (survey research) melalui instrumen soal selidik dan diedar secara purposive sample kepada 253 pekerja wanita di Kuala Lumpur serta dianalisis secara deskriptif menggunakan Statiscal Package for The Social Sciences (SPSS). Hasil kajian mendapati sebanyak 64.8% pekerja wanita sangat bersetuju bahawa pengambilan dadah boleh mempengaruhi seseorang lelaki untuk bertindak ganas terhadap wanita, 58.9% sangat bersetuju keganasan terhadap wanita berlaku apabila kurangnya penghayatan agama dalam kalangan anggota masyarakat manakala 58.1% sangat bersetuju keganasan terhadap wanita boleh terjadi apabila lelaki berada di bawah pengaruh arak.

Kata kunci: Punca-punca, Keganasan, Wanita, Tempat awam, Kuala Lumpur.

Cite as: Suhaili Sharil & A'dawiyah Ismail. 2020. Pendekatan Terapi Psikospiritual Islam di Kalangan Pelajar Wanita: Satu Tinjauan di UiTM Pahang, Kampus Jengka. Punca-punca Keganasan Terhadap Wanita Di Tempat Awam: Kajian di Kuala Lumpur. *Jurnal Islam dan Masyarakat Kontemporari* 21(1): 235-252.

PENGENALAN

Secara umumnya, masalah sosial seperti keganasan terhadap wanita, kehamilan remaja kian meningkat dan mendapat perhatian pelbagai pihak. Menurut Maizatul Akmal et.al (2008), Rabiah (2009), Shaiful Azli (2010) dan Maznah Daud (2013) keganasan boleh disamakan dengan penganiyaan yang dilakukan dalam lima bentuk iaitu penderaan fizikal, psikologi, emosi, sosial, seksual dan kewangan. Deklarasi Persatuan Bangsa-Bangsa Bersatu 1993 menyatakan keganasan terhadap wanita adalah tindakan atau tingkah laku keganasan yang berdasarkan gender yang menyebabkan, atau berkemungkinan menyebabkan bahaya atau penderitaan dari sudut fizikal, seksual atau psikologi kepada wanita, termasuk ancaman tindakan tertentu, paksaan atau sekatan kebebasan, sama ada berlaku dalam kehidupan awam atau persendirian. Selain itu, ianya terangkum mekanisma sosial di mana wanita dipaksa berada di kedudukan di bawah berbanding lelaki. Definisi ini meluaskan lagi skop keganasan dengan memasukkan unsur bahaya fizikal dan psikologi yang berlaku ke atas wanita, termasuklah

tindakan di tempat umum atau persendirian (Azlina Roszy 2013). Nancarrow, Hanley dan Viljoen, (2012) menyatakan bahawa kesedaran dan pengetahuan mengenai keganasan terhadap wanita juga berbeza mengikut jantina. Kes-kes keganasan terhadap wanita menurut Yayasan Pencegahan Jenayah Malaysia 2016 adalah suatu jenayah terhadap wanita termasuklah kes cabul, rogol, ragut, keganasan rumah tangga, pembunuhan, penderaan dan masalah pemerdangan manusia contohnya wanita dijadikan sebagai keldai dadah dan terlibat dalam aktiviti pelacuran. Terdapat kes keganasan terhadap wanita yang dilaporkan menunjukkan adanya mangsa yang meninggal dunia akibat daripada kekejaman tersebut. Hal ini bermakna kes keganasan terhadap wanita pada masa ini bukan hanya mengakibatkan kecederaan fizikal dan mental kepada mangsa tetapi juga boleh mengakibatkan kematian. Lebih dikesali, kebanyakan kes keganasan tersebut dilakukan oleh individu yang dikenali dan merupakan orang yang dipercayai dalam kehidupan wanita. Statistik terhadap jenayah wanita di beberapa buah negara mendapati kira-kira 36% wanita di dunia menjadi mangsa keganasan seksual selain kes rogol termasuklah pencabulan kehormatan dan gangguan seksual.

LITERATUR KAJIAN

Datuk Seri Dr Wan Azizah Wan Ismail (2019) menyatakan keganasan terhadap wanita kini pada tahap membimbangkan. Berdasarkan statistik Polis Diraja Malaysia (PDRM), sebanyak 4,963 kes keganasan rumah tangga dilaporkan dari Januari hingga November 2018. Sehubungan itu, Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM) menerusi Jabatan Pembangunan Wanita (JPW) secara berterusan melaksanakan program khusus untuk menangani keganasan terhadap wanita. Isu ini bukan sahaja memberi kesan kepada individu terbabit malah kepada keluarga, masyarakat serta negara keseluruhannya. Beliau juga mahu orang ramai bersikap prihatin dengan menjadi mata dan telinga kementerian untuk melaporkan perkara yang meragukan bagi membolehkan siasatan serta bantuan diberikan jika ada kesahihannya. Justeru, Talian Kasih 15999 dilaksanakan untuk membantu mangsa atau pihak ketiga mendapatkan bantuan. Talian ini beroperasi 24 jam, 7 hari seminggu dan 365 hari setahun (Jusnita 2019).

Mantan Penasihat Undang-undang Kanan dan Ketua Pendakwaan di Jabatan Peguam Negara, Datuk Stanley Isaacs (2019) dalam forum We For Women pada Hari Wanita Antarabangsa Yayasan Sime Darby 2019 (YSDIWD2019) telah menyebutkan bahawa pendidikan masih menjadi agenda utama dalam kaedah menangani masalah keganasan terhadap wanita. Malah pendidikan terhadap keganasan itu tidak dihadkan kepada wanita semata-mata, sebaliknya lelaki perlu mengetahui peranan mereka dalam menghormati dan menghargai wanita. Pendekatan itu jauh lebih berkesan berbanding hanya berharap kepada pelaksanaan undang-undang untuk memerangi penderaan domestik mahupun keganasan terhadap wanita. Sebaik manapun undang-undang yang digubal untuk memerangi sebarang bentuk keganasan namun sekiranya sikap dan kesedaran masih di takuk lama, ia tidak akan membantu menangani semua permasalahan itu. Walaupun kita memiliki undang-undang terbaik, namun ia masih tidak memadai kerana masih ramai lelaki yang berpendidikan melihat wanita sebagai harta dan berkeinginan melakukan apa sahaja yang disukai tanpa sebarang bentuk campur tangan. Pendidikan dan kesedaran boleh membantu mencegah sebarang ketidakadilan ketika pihak berkuasa mengendalikan kes penderaan. Dr. Tengku Naufal (2012) menyatakan keganasan

terhadap wanita merupakan satu jenayah dan menyenaraikan bentuk keganasan meliputi fizikal, emosi, seksual, sosial dan kewangan. Hasil dapatan kajian 2011 kepustakaan yang dianalisis oleh beliau melalui kes-kes dan akhbar tempatan mendapati terdapat pengurangan kes keganasan di setiap negeri dari tahun ke tahun disebabkan pelbagai pihak membangkitkan kesedaran terhadap wanita akan hak mereka dan membuat bengkel, seminar serta kajian mengenai isu keganasan terhadap wanita. Namun bilangan tertinggi yang menjadi mangsa keganasan adalah terdiri daripada bangsa Melayu.

Kajian-kajian lepas membuktikan bahawa keganasan ke atas wanita memberikan kesan negatif terhadap mangsa (Cronwell & Burgess 1996, Bradby 1998, Chen, Dunne & Han 2004, Steel, Sanna, Hammond, Whipple & Cross 2004, Meston, Rellini & Heiman, 2006, Noll, Trickett, Susman & Putnam 2007) dan memberikan impak yang tinggi terhadap psikologi, emosi, mental dan fizikal sehingga telah memusnahkan kepercayaan terhadap individu yang seharusnya melindungi mereka dengan ditambah pula sejarah silam yang amat sukar untuk dilupakan seperti kes pencabulan, rogol, diskriminasi dan lain-lain (Fadhlin 2013, Faizah 2015, Faizah et al. 2015, Roesler & Wind, 1994; Lorentzen, Nilsen & Traeen, 2008). Perkara ini akan menimbulkan perasaan takut dan menghalang wanita daripada pergi ke kawasan-kawasan bandar tertentu dan ada juga keadaan yang boleh membuat wanita takut untuk keluar dari rumah mereka pada sebelah petang. Berdasarkan statistik terdapat 35,000 jenayah jalanan yang dilaporkan setiap tahun, iaitu lebih kurang 17% daripada jumlah keseluruhan jenayah indeks yang dilaporkan khususnya kes ragut (Faizah 2015). Pada 2015, Pusat Krisis Sepadu (OSCC) Jabatan Kecemasan dan Trauma Hospital Kuala Lumpur (HKL) yang ditubuhkan untuk pemulihan dan pencegahan keganasan terhadap wanita serta kanak-kanak menerima 50 kes sebulan dengan 60 peratus daripadanya membabitkan penderaan wanita, 30 peratus rogol dan selebihnya penderaan kanak-kanak (Faizatul Farlin 2016). Pada tahun 2016 sahaja, 1,698 laporan diterima Polis Diraja Malaysia dari mangsa rogol, 253 laporan dari mangsa gangguan seksual dan 1526 laporan diterima dari mangsa yang menerima penghinaan. Mengikut statistik PDRM, kes keganasan terhadap wanita yang dilaporkan sejak 2010 sehingga Mac 2017 adalah sebanyak 57, 519 kes dan tidak keterlaluan jika dikatakan kes keganasan terhadap wanita berlaku setiap hari (Bernama 2017).

Menurut Asbah, Siti Nor Azhani dan Fauziah (2017) terdapat pelbagai faktor yang dikenal pasti berkaitan dengan punca-punca wanita dikaitkan dengan pelbagai masalah keganasan. Salah satunya adalah disebabkan oleh kelemahan wanita dikatakan menjadi punca utama menjadikan mereka sebagai mangsa jenayah dan keganasan terutamanya keganasan seksual. Gambaran bahawa kaum wanita adalah lemah berbanding dengan lelaki dikatakan dapat mempengaruhi peningkatan jumlah keganasan terhadap wanita. Faktor gender yang disosialisasikan dalam kehidupan anak lelaki dan anak perempuan selama ini telah membezakan peranan lelaki dan peranan perempuan sedikit sebanyak telah mempengaruhi tingkah laku ganas oleh lelaki kepada wanita (Belknap 1996). Noor Aziah (2012) menyatakan secara amnya wanita masih kurang pengetahuan mengenai haknya di sisi undang-undang. Ramai wanita mengalami masalah di tempat kerja, di rumah dengan keluarga atau suami dan juga dengan jiran tetangga tetapi kebanyakan masalah ini dibiarkan berlarutan atau dipendamkan begitu sahaja. Kebanyakan wanita kerana sifat kewanitaannya, lebih sanggup menanggung derita dari membuka pekung di dada.

Sehubungan itu, Nursyamimi (2014) menyatakan bahawa Malaysia telah mengiktiraf undang-undang yang lebih menyeluruh mengenai gangguan seksual, status kewarganegaraan anak-anak wanita Malaysia dengan pasangan asing serta isu-isu lain melalui sistem perundangan sivil dan perundangan syariah. Melalui Forum Wanita dan Undang-Undang anjuran Kelab Zonka Kuala Lumpur, mereka cuba membantu wanita supaya lebih memahami undang-undang dan isu yang berkaitan serta mewujudkan kesedaran mengenai status hak-hak wanita dalam konteks undang-undang di Malaysia. Antara Program yang dijalankan menurut Mohd Sabran (2019) bagi menangani kes keganasan adalah Stop It, Survive (SIS) yang dibuat untuk meningkatkan kesedaran wanita sendiri dan masyarakat umumnya dalam usaha menjaga keselamatan diri menghadapi keganasan. Program SIS tidak sekadar mendedahkan bentuk jenayah keganasan terhadap wanita malah turut memperincikan faktor yang mempengaruhi, langkah berkesan menangani dan akta perundangan yang dapat melindungi wanita serta kanak-kanak supaya mereka tidak terus hidup menderita. Projek ini dilaksanakan di bawah Strategi Lautan Biru Kebangsaan (NBOS) antara Yayasan Pembangunan Keluarga Darul Ta'zim (YPKDT) Daerah Baru Pahat, Hal Ehwal Wanita (Helwa) Batu Pahat, agensi kerajaan dan badan bukan kerajaan (NGO) itu dalam usaha menghentikan jenayah keganasan terhadap wanita. Inisiatif melaksanakan SIS antara langkah proaktif dalam usaha memberi kesedaran kepada masyarakat berkenaan isu global sekali gus memastikan wanita tahu tindakan yang perlu diambil bagi menangani permasalahan ini.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini menggunakan kedua-dua jenis data sekunder dan primer. Data sekunder dikumpulkan melalui penyelidikan untuk mendapatkan maklumat mengenai kajian lepas dan juga teori yang berkaitan. Maklumat diperolehi daripada akhbar, buku, disertasi, laporan persidangan, kertas kerja dan juga jurnal. Bagi mendapatkan data primer pula kaedah survey digunakan. Metodologi kajian berbentuk kuantitatif ini menggunakan kajian lapangan menerusi metod kajian tinjauan dan memerlukan data serta maklumat primer daripada sejumlah sampel yang besar dikumpul melalui soal selidik. Metod ini bertujuan untuk mengenalpasti punca-punca keganasan terhadap wanita di tempat awam khususnya di Jabatan Kerajaan Kuala Lumpur. Kajian menggunakan teknik borang soal selidik dan diedarkan kepada 253 orang responden di seluruh jabatan kerajaan Kuala Lumpur. Kaedah soal selidik direka melalui kaedah Dillman's Total Design untuk meningkatkan respon daripada responden yang menjawab soalan (Ahmad Sunawari 2009) dan data dianalisa menggunakan SPSS.

DAPATAN KAJIAN / ANALISIS

Keganasan terhadap wanita telah menjadi isu global pada masa kini kerana wanita memainkan peranan utama dalam masyarakat dengan membantu, menyediakan, menguruskan dan menjadi pemangkin kepada kesatuan. Namun, kes-kes keganasan terhadap wanita masih belum dapat ditangani sepenuhnya, sebaliknya kes-kes keganasan ini berlaku tanpa mengira usia seseorang. Oleh yang demikian, melalui dapatan kajian ini, penulis telah memilih Kuala Lumpur sebagai kawasan kajian kerana Kuala Lumpur merupakan ibu negara Malaysia dan pusat bandar. Kajian menggunakan teknik borang soal selidik untuk mendapatkan hasil tinjauan dan diedarkan

kepada 253 orang responden di seluruh jabatan kerajaan Kuala Lumpur. Item-item soalan dibina berdasarkan literature review yang dikumpul hasil daripada rujukan-rujukan bertulis sama ada yang bersifat primer mahupun sekunder seperti penulisan ilmiah, bahan-bahan bercetak, rujukan terdahulu dan terkini.

A. Penemuan Hasil Tinjauan

Latar Belakang Demografi Responden

Item A

Jadual1: Taburan Demografi Responden

Bil.	Perkara	Kekerapan	Peratus (%)
1.	Bangsa		
	Melayu	238	94.1
	Cina	6	2.4
	India	4	1.6
	Lain- Lain	4	1.6
	Tidak dijawab	1	0.4
2.	Agama		
	Islam	241	95.3
	Buddha	4	1.6
	Hindu	2	0.8
	Kristian	6	2.4
3.	Umur		
	20- 29 tahun	95	37.7
	30- 39 tahun	74	29.3
	40-49 tahun	25	9.9
	50-59 tahun	25	10
	64 tahun	1	0.4
	Tidak di jawab	33	13.0
4.	Taraf Perkahwinan		
	Berkahwin	162	64
	Belum berkahwin	71	28.1
	Janda / Balu	19	7.5
	Tidak di jawab	1	0.4
5.	Pendidikan Tinggi		
	Ijazah	63	24.9
	Diploma / Sijil	83	32.8
	STPM/STAM	21	8.3
	SPM	81	32
	PMR	1	0.4
	Lain-lain	2	0.8
	Tidak di jawab	2	0.8
6.	Pendidikan agama		
	Ijazah	12	4.7
	Diploma/ Sijil	42	16.6
	Sekolah Menengah	157	62.1
	Sekolah Rendah	14	5.5
	Sekolah Pondok	2	0.8
	Tidak di jawab	26	10.3
7.	Pendapatan		
	0 -1000	31	12.2

	1001- 2000	85	33.8
	2001- 3000	62	24.6
	3001- 4000	38	15.1
	4001- 5000	8	3.2
	5001- 6000	3	1.2
	6001- 7000	1	0.4
	7001- 8000	1	0.4
	Tidak isi	24	9.5
8.	Jumlah tanggungan anak		
	0	74	29.2
	1-3	141	55.7
	4-6	36	14.22
	7	1	0.4
	Tidak isi	1	0.4
9	Pernah menjadi mangsa		
	Ya	32	12.6
	Tidak	221	87.35

253 orang pekerja wanita telah dipilih secara purposive sampling bagi menjadi responden kajian ini kerana menurut data oleh Kesatuan Sekerja Bayan Lepas, Pulau Pinang (Zaiton, 1990) selepas satu sesi temuduga dalam kalangan 130 orang pekerja kilang wanita menemui 80% daripada pekerja wanita mengaku bahawa mereka mengalami gangguan seksual tanpa mengira umur, rupa fizikal, taraf pendidikan dan taraf perkahwinan. Dapatan kajian menunjukkan majoriti responden berbangsa Melayu dan beragama Islam dengan nilai umur tertinggi 20-29 tahun. Data ini menunjukkan kebanyakan kaum wanita berbangsa Melayu adalah berminat menjadi sebahagian daripada government servant namun menurut data Polis diraja Malaysia (2015) terdapat 251 mangsa wanita bagi kes keganasan keganasan domestic, rogol dan gangguan seksual manakala 304 lagi mangsa wanita bagi tahun 2014. Statistik kes rogol mengikut pecahan etnik, umur dan negeri dari tahun 2000-2015 menunjukkan kaum berbangsa Melayu adalah yang tertinggi menjadi mangsa iaitu sebanyak 1745 pada tahun 2014 manakala 338 sehingga April 2015 (<http://www.data.gov.my>).

Di samping itu, item A dalam taburan demografi responden menunjukkan terdapat 162 responden (64%) telah berkahwin dan 141 orang (55.7%) daripadanya mempunyai 1-3 orang anak manakala 71 responden (28.1%) lagi belum berkahwin. Sebanyak 32.8% daripada responden mendapat pendidikan tertinggi peringkat diploma yang memegang jawatan sebagai penolong pegawai dengan tangga gaji puratanya RM 1000-2000. Oleh itu dapatlah disimpulkan bahawa tahap pendidikan responden adalah berada pada tahap yang baik namun 32 orang (12.6%) daripada 253 responden telah menjadi mangsa keganasan. Menurut dapatan ini, sebanyak 62.1% hanya memiliki tahap pendidikan agama di sekolah menengah sahaja. Justeru, tahap pendidikan agama responden kebanyakannya diperolehi ketika di fasa bawah 18 tahun. Taburan demografi dalam item A Jadual 1 menunjukkan terdapat mangsa keganasan terhadap wanita dalam kalangan pekerja wanita di Kuala Lumpur.

PUNCA-PUNCA KEGANASAN TERHADAP WANITA DI TEMPAT AWAM

Jadual 2 menunjukkan punca-punca keganasan terhadap wanita di tempat awam. Terdapat 19 soalan yang dikemukakan bagi mengetahui punca-punca keganasan terhadap wanita di tempat awam antaranya ialah seperti item B.

Item B**Jadual 2: Punca-punca keganasan terhadap wanita di tempat awam**

Bil.	Item/ Perkara	STS	TS	KP	S	SS
1.	Keganasan terhadap wanita boleh terjadi apabila lelaki berada di bawah pengaruh arak	1 (0.4%)	16 (6.3%)	7 (2.8%)	82 (32.4%)	147 (58.1%)
2.	Pengambilan dadah boleh mempengaruhi seseorang lelaki untuk bertindak ganas terhadap wanita	-	16 (6.3%)	3 (1.2%)	70 (27.7%)	164 (64.8%)
3.	Terdapat kes keganasan terhadap wanita yang berlaku disebabkan wanita itu menduakan kekasihnya / suaminya	1 (0.4%)	21 (8.3%)	39 (15.4%)	112 (44.3%)	80 (31.6%)
4.	Keganasan terhadap wanita biasanya berlaku apabila lelaki tidak mampu mengawal panas baran	1 (0.4%)	1 (0.4%)	2 (0.8%)	106 (41.9%)	143 (56.5%)
5.	Lelaki yang mengalami masalah di tempat kerja boleh bertindak di luar kawalan terhadap wanita	2 (0.8%)	17 (6.7%)	20 (7.9%)	124 (49.0%)	90 (35.6%)
6.	Ketidakstabilan kewangan seseorang lelaki boleh menyebabkan penindasan ke atas wanita	2 (0.8%)	4 (1.6%)	14 (5.5%)	124 (49.0%)	109 (43.1%)
7.	Wanita yang kurang prihatin terhadap keselamatan diri membuka ruang untuk diganasi oleh pihak yang tidak bertanggungjawab untuk bertindak ganas	1 (0.4%)	18 (7.1%)	13 (5.1%)	111 (43.9%)	110 (43.5%)
8.	Keganasan terhadap wanita boleh berlaku apabila wanita meninggikan suara terhadap lelaki	3 (1.2%)	37 (14.6%)	55 (21.7%)	116 (45.8%)	42 (16.6%)
9.	Perasaan cemburu yang keterlaluan terhadap pasangan masing-masing membawa kepada berlakunya keganasan terhadap wanita	-	21 (8.3%)	12 (4.7%)	133 (52.6%)	87 (34.4%)
10.	Masalah peribadi yang dicampuraduk dengan masalah kerja boleh menyumbang kepada keganasan terhadap wanita	1 (0.4%)	4 (1.6%)	11 (4.3%)	155 (61.3%)	82 (32.4%)
11.	Pendedahan berunsur keganasan yang berleluasa di media mampu mempengaruhi lelaki untuk bertindak ganas terhadap wanita	19 (7.5%)	20 (7.9%)	43 (17.0%)	100 (39.5%)	71 (28.1%)
12.	Penggemar CD lucah akan mencari	15	2	5	101	130

	peluang merogol wanita untuk memuaskan nafsu syahwat	(5.9%)	(0.8%)	(2.0%)	(3.9%)	(51.4%)
13.	Video pornografi yang mudah didapati di internet menyebabkan lelaki ingin meniru aksi dalam video terbabit	-	18 (7.1%)	10 (4.0%)	92 (36.4%)	133 (52.6%)
14.	Kurangnya pemantauan ahli keluarga terhadap keselamatan wanita boleh mengundang keganasan ke atas dirinya	-	5 (2.0%)	11 (4.3%)	143 (56.5%)	94 (37.2%)
15.	Keganasan terhadap wanita berlaku apabila kurangnya penghayatan agama dalam kalangan anggota masyarakat	1 (0.4%)	3 (1.2%)	6 (2.4%)	94 (37.2%)	149 (58.9%)
16.	Sikap tidak peduli sesama anggota masyarakat menyebabkan kes keganasan terhadap wanita semakin berleluasa	1 (0.4%)	6 (2.4%)	12 (4.7%)	132 (52.2%)	102 (40.3%)
17.	Undang-undang sedia ada tidak dikuatkuasakan dengan ketat mengakibatkan kes keganasan terhadap wanita terus meningkat	1 (0.4%)	10 (4%)	32 (12.6%)	96 (37.9%)	114 (45.1%)
18.	Keganasan terhadap pekerja wanita boleh berlaku di dalam suasana persekitaran kerja yang tidak sihat	1 (0.4%)	3 (1.2%)	10 (4%)	142 (56.1%)	97 (38.3%)
19.	Hubungan kekeluargaan yang longgar turut menjadi punca berlakunya keganasan terhadap wanita	1 (0.4%)	2 (0.8%)	14 (5.5%)	132 (52.2%)	104 (41.1%)

Sumber: Soal Selidik 2017

Menurut item B Jadual 2 punca-punca keganasan terhadap wanita, item tertinggi adalah bilangan 2 iaitu 64.8% responden sangat bersetuju bahawa pengambilan dadah boleh mempengaruhi seseorang lelaki untuk bertindak ganas terhadap wanita. Hasil data ini disokong oleh data Agensi Antidadah Kebangsaan di mana jumlah purata jenis dadah di Malaysia adalah sebanyak 26,791 seperti yang dijadualkan dalam jadual 3. Di sini dapatlah disimpulkan bahawa walaupun berlaku penurunan mengikut tahun 2016 -2017 namun kadar penagih dadah dalam kalangan rakyat Malaysia tetap membimbangkan. Justeru, Agensi Antidadah kebangsaan telah mengambil langkah proaktif untuk menyedarkan rakyat Malaysia disamping memulihkan semangat penagih-penagih supaya tidak terjebak dalam dadah yang boleh membawa kesan kepada masyarakat.

Jadual 3: Penagih dadah mengikut jenis penagihan dadah, Malaysia, 2015—2017

Jenis dadah <i>Type of drug</i>		2015	2016	2017
Jumlah <i>Total</i>		27,479	31,764	26,791
Opiat <i>Opiate</i>		16,616	16,985	10,154
Methamphetamin (kristal) <i>Methamphetamine (crystalline)</i>		8,133	10,107	10,419
Methamphetamin (pil) <i>Methamphetamine (pills)</i>		-	-	4,366
Ganja <i>Marijuana</i>		1,389	1,236	1,066
Candu <i>Opium</i>		-	-	-
Stimulan jenis amfetamin <i>Amphetamine-type stimulants (ATS)</i>		1,309	3,395	764
Pil Psikotropik <i>Psychotropic Pill</i>		7	18	9
Lain-lain <i>Others</i>		25	23	13

Sumber : Agensi Antidadah kebangsaan 2017

Merujuk jadual 4 jumlah penagih dadah mengikut negeri dan jantina pada tahun 2015 hingga 2016 di Malaysia mengalami peningkatan sebanyak 4,176. Namun demikian kadar jumlah penagih di Malaysia mengalami penurunan daripada tahun 2016 hingga 2017 iaitu sebanyak 4,922. Bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur pula terdapat 1,328 penagih dadah pada tahun 2015 dan jumlah penagih dadah bertambah sebanyak 367 dengan menjadikan 1695 penagih pada tahun 2016. Walaubagaimanapun berlaku sedikit penurunan kadar penagih sebanyak 40 orang dari tahun 2016 hingga 2017 menjadikan jumlah penagih dadah di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur pada tahun 2017 adalah 1,655 orang. Fakta ini menyokong jadual 2 item 2 di mana pengaruh dadah boleh membuatkan lelaki bertindak ganas kepada kaum wanita kerana mereka berada di luar kewarasan akal. Kebanyakan penagih dadah adalah dalam kalangan lelaki berumur 40 tahun dan ke atas yang mencatatkan jumlah seramai 6,405 pada tahun 2017.

Jadual 4 : Penagih dadah mengikut negeri dan jantina 2015-2017

Negeri <i>State</i>	2015			2016			2017		
	Juml ah	Lelak i	Wani ta	Juml ah	Lelak i	Wanit a	Jumla h	Lelak i	Wanit a
	<i>Total</i>	<i>Male</i>	<i>Femal e</i>	<i>Total</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Total</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>
Malaysia	26,668	25,655	1,013	30,844	29,660	1,184	25,922	24,926	996
Johor	2,541	2,415	126	2,565	2,436	129	2,108	1,981	127
Kedah	2,945	2,870	75	3,862	3,743	119	2,655	2,579	76
Kelantan	1,994	1,959	35	3,233	3,158	75	3,700	3,643	57
Melaka	944	899	45	930	871	59	613	590	23
Negeri Sembilan	1,050	1,004	46	1,172	1,130	42	1,012	967	45
Pahang	2,066	2,010	56	2,419	2,334	85	2,088	2,002	86
Perak	3,106	3,017	89	2,639	2,544	95	1,557	1,513	44
Perlis	781	755	26	692	665	27	654	629	25
Pulau Pinang	4,280	4,126	154	5,081	4,861	220	3,844	3,695	149
Sabah	898	839	59	1,044	1,002	42	1,047	1,005	42
Sarawak	658	599	59	534	502	32	440	413	27
Selangor	2,987	2,844	143	3,176	3,056	120	2,375	2,240	135
Terengganu	1,022	993	29	1,676	1,643	33	2,044	1,995	49
W.P. Kuala Lumpur	1,328	1,262	66	1,695	1,596	99	1,655	1,553	102
W.P. Labuan	36	31	5	79	73	6	92	85	7
W.P. Putrajaya	32	32	-	47	46	1	38	36	2

Sumber : Agensi Antidadah Kebangsaan

Syeikh Abu Hassan Ali al-Nadwiyy telah menyatakan bahawa kurangnya penghayatan agama telah menyebabkan wujudnya jurang yang semakin jauh antara sikap dan tingkahlaku umat Islam berbanding ajaran Islam sebenar yang suci dan murni (Shamsiah 2006). Menurut

kajian (Norsaadah 2007) seramai 171 (92.2.%) responden bersetuju bahawa tidak yakin dengan Allah merupakan penyebab utama berlakunya masalah sosial dan mudah mengikut hawa nafsu. Oleh sebab itu, ramai umat Islam telah menyimpang jauh daripada ajaran agama dengan melakukan pelbagai gejala sosial. Seharusnya prinsip keimanan dan akhlak perlu dibentuk di dalam diri seseorang semenjak dari kecil supaya mereka berpegang teguh dengan ajaran agama dan mengetahui perkara halal dan haram di dalam Islam dari kecil hinggalah dewasa. Melihat kepada gelagat generasi muda hari ini yang berpasangan dan melampaui batas-batas pergaulan, berpeleleran bebas dan seks rambang semakin diterima sebagai norma masyarakat sepatutnya dibendung kerana gelagat generasi muda seperti ini menjadi punca kepada keganasan terhadap wanita pada hari ini.

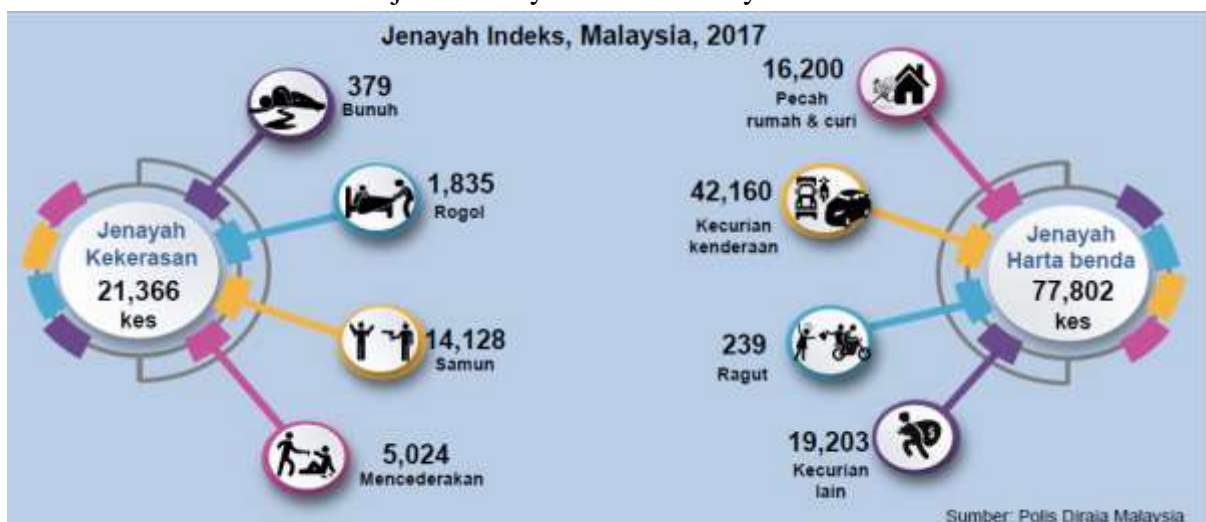
Maka perkara ini seharusnya dibendung dan ditangani supaya masyarakat sedar mengenai natijah negatif daripada pergaulan bebas, rogol yang merupakan satu kesalahan di sisi agama Islam. Orang Islam seharusnya menjiwai hukum dan larangan di dalam Islam kerana larangan tersebut mempunyai sebab dan natijah tertentu dan mempunyai mudarat yang lebih besar seandainya dilakukan. Namun, akibat daripada kurangnya nilai iman dan akhlak di dalam diri maka gejala sosial dan kes keganasan terhadap wanita menjadi semakin parah. Agama Islam kebanyakannya dianuti oleh kaum Melayu, namun kaum Melayu jugalah yang mendominasi kes keganasan kerana kurangnya penerapan iman dan akhlak yang selari dengan sahsiah peribadi seperti Hanafi Mat Hassan yang telah memerangkap jurutera komputer Noor Suzaily Mukhtar dan membawanya ke tempat sunyi serta merogol, meliwat, dan membunuh mangsa (Siti Ainiza 2003). Walaupun pemangsa adalah orang Melayu yang beragama Islam namun jenayah tidak mengira kaum dan agama sebaliknya manusia yang bertopengkan nafsu dan beragama Islam akan sanggup melakukan perkara-perkara yang diharamkan oleh agama.

Al-Ghazali menghuraikan subtopik fadilah husn al-khulq (kelebihan akhlak yang baik) dan `alamat husn al-khulq (tanda-tanda akhlak yang baik) akan berjaya dicapai apabila seseorang itu menyempurnakan empat rukun aspek dalamannya (fi al-batin arba` arkan). Rukun pertama iaitu quwwah al-`ilm (kekuatan ilmu) merujuk kepada keupayaan seseorang menggunakan ilmu pengetahuannya untuk memastikan pertuturannya adalah benar (al-`sidq), akidah yang benar (al-haqq) dan perbuatan yang baik (al-jamil). Setelah semuanya berjaya dipenuhi, seseorang itu akan mencapai kesan kebaikan dari al-hikmah (kebijaksanaan) di mana ia merupakan akhlak mulia yang utama (ra`s al-akhlaq al- hasanah). Rukun kedua iaitu quwwah al-ghadab (kekuatan kemarahan) dan rukun ketiga quwwah al-shahwah (kekuatan hawa nafsu) merujuk kepada keupayaan seseorang mengawal kemarahan dan hawa nafsunya berdasarkan kebijaksanaannya (al-hikmah) iaitu ia mengawal kedua-duanya berlandaskan kehendak akal yang baik dan agamanya. Rukun keempat iaitu quwwah al-`adl (kekuatan keadilan) merujuk kepada keupayaan seseorang memastikan kemarahan dan hawa nafsunya dikawal oleh akal yang baik dan agamanya. Kekuatan ini berada pada setiap tiga rukun yang sebelumnya (Al-Ghazali 1999).

Menurut al-Ghazali, perkara yang dituntut dalam akhlak dan sifat manusia secara keseluruhannya adalah kesederhanaan. Akhlak terpuji yang mutlak adalah al-`adl kerana ia meletakkan sesuatu perkara pada tempat yang sepatutnya. Kekuatan al-`adl adalah berupaya meletakkan nafsu dan kemarahannya di bawah kawalan akal dan syarak. Kekuatan al-`adl ini akan membantu seseorang itu menyeimbangkan keinginan nafsu (al-shahwah) dan kemarahannya (al-ghadab). Apabila nafsu seseorang itu melampaui batas, maka ia akan

melakukan kefasikan dan kejahatan. Sebaliknya, apabila seseorang itu kekurangan nafsu, maka ia akan lemah dan lesu. Jadi, sebaik-baiknya adalah bersikap kesederhanaan (tawassut atau al-*i'tidal*) iaitu ia akan menjaga kehormatan diri dan berpada-pada. Begitu juga apabila kemarahan seseorang itu melampaui batas, maka ia mudah melakukan pembunuhan dan memukul orang lain. Sebaliknya, apabila seseorang itu kekurangan sifat tersebut, maka ia akan hilang keinginan dan kegemarannya kepada agama dan dunia. Jadi, sebaik-baiknya adalah kesederhanaan iaitu ia akan bersifat sabar, berani dan berhikmah (Al-Ghazali 2008) Justeru, melalui fakta al-Ghazali jelaslah bahawa penghayatan agama sangat penting dalam kalangan anggota masyarakat agar masyarakat lebih peka dengan keadaan sekeliling dan menjaga maqasid syariah. Fakta ini telah menyokong dapatan kajian yang dianalisa iaitu 58.9% sangat bersetuju keganasan terhadap wanita berlaku apabila kurangnya penghayatan agama dalam kalangan anggota masyarakat. Ini kerana terdapat hubungkait di antara akhlak dan tingkahlaku seseorang untuk menyumbang kepada keganasan terhadap wanita. Sekiranya penghayatan agama dalam diri seseorang itu kurang maka akan terjadilah jenayah dan keganasan seperti dalam rajah 1 di mana kes samun merupakan antara kes tertinggi iaitu 14, 128 diikuti dengan kes mencederakan orang lain sebanyak 5,024 dan diikuti dengan kes rogol pada tahun 2017 iaitu sebanyak 1,835 kes.

Rajah 1: Jenayah Indeks Malaysia 2017

Sumber : Polis Diraja Malaysia

Ibn Khaldun (1990) mengaitkan ilmu dengan keterampilan manusia adalah satu penghayatan agama yang sangat penting untuk diajar kepada masyarakat. Beliau berpendapat bahawa ilmu sangat berpengaruh dalam membentuk akal pemikiran. Menurutnya, setiap keterampilan manusia mempunyai kedudukan yang tersendiri serta mempengaruhi seseorang dan memberi kecerdasan tambahan. Kecerdasan ini menyebabkan seseorang sentiasa bersedia menerima keterampilan- keterampilan lain sekaligus merangsang akal supaya segera menerima pengetahuan atau informasi seterusnya ia dapat meningkatkan kewarasan fikiran. Oleh itu, beliau berpendapat kelebihan dan kesempurnaan berfikir penduduk kota ditentukan oleh keterampilan baik yang mereka capai melalui sistem pelajaran yang telah ditetapkan oleh mereka. Tidak dapat dinafikan bahawa pengaruh ilmu dan keterampilan kepada akal

manusia sangat besar. Ini kerana ilmu atau keterampilan yang diperolehi sama ada melalui proses belajar dan pengalaman mempengaruhi cara pemikiran mereka. Ini dapat dilihat melalui aktiviti dan tingkah laku individu pada sesuatu keadaan yang baru dalam kehidupan mereka.

Tanpa didikan dan asuhan yang betul, seseorang individu akan menjadi liar sejak daripada kecil, lebih-lebih lagi apabila mereka sudah hilang pertimbangan mengenai perkara yang betul dan salah. Akhirnya mereka mempunyai banyak tanggapan yang salah tentang hubungan yang perlu ada antara ahli keluarga yang berlainan jantina (Ming 2004). Penglibatan wanita dalam pekerjaan yang menghasilkan pendapatan akan meningkatkan beban tugas mereka. Permasalahan timbul apabila wanita yang kurang didikan agama ini terpengaruh dengan budaya Barat sehingga melonggarkan pola institusi kekeluargaan dan syariat Islam dengan keluar tidak menutup aurat, pergaulan bebas dengan lelaki ajnabi, urusan rumah tangga tidak terurus di samping mudah menjadi mangsa keganasan (Rahmah & Zaini 1996). Oleh yang demikian, keimanan dalam diri seseorang wanita perlu dipertingkatkan dengan menghayati ajaran agama dan mendekatkan diri kepada Allah bukan hanya menuruti hawa nafsu. Ini kerana akhlak dan iman seseorang akan mencerminkan peribadi seseorang individu. Oleh itu, sekiranya iman seseorang itu berkurang maka akhlaknya juga tidak terjaga dan mendatangkan kesan buruk dalam diri individu wanita itu sendiri dan menjadi mangsa kepada keganasan sepertimana dalam jadual 5 yang mencatatkan 3,999 kes yang terjadi di Kuala Lumpur disebabkan jenayah kekerasan.

Jadual 5: Jenayah di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur

Kontingen/Daerah <i>Contingent/Territory</i>	Tahun <i>Year</i>	Jenayah kekerasan <i>Violent crime</i>
W.P. Kuala Lumpur	2015	3,672
	2016	3,776
	2017	3,999

Sumber : Polis Diraja Malaysia

Dapatan kajian ketiga tertinggi melalui analisis soal selidik punca-punca keganasan terhadap wanita adalah 58.1% sangat bersetuju keganasan terhadap wanita boleh terjadi apabila lelaki berada di bawah pengaruh arak. Arak adalah minuman yang diperam sehingga beralkohol. Ia adalah sebatian dadah yang paling awal dihasilkan dan digunakan oleh masyarakat dunia. Arak yang biasa diminum ini adalah ethanol dengan struktur kimianya $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$. Individu yang meminum arak dengan banyak setiap hari (lebih daripada enam gelas) lebih mudah menghidap penyakit-penyakit yang boleh membawa maut. Malah, bukannya itu sahaja, arak boleh menyebabkan kematian dalam pelbagai cara seperti keganasan, kemalangan, keracunan toksik dan sebagainya (Kobilinsky 2012). Apabila seseorang meminum arak dalam jumlah yang banyak, ia memberi kesan kepada fungsi motor dalam tubuhnya.

Fungsi motor yang dikawal oleh sistem saraf pusat akan terkesan akibat daripada tindakbalas kimia alkohol kepada sistem tubuh. Akibatnya, fungsi otak akan terganggu sehingga menjejaskan tumpuan. Pada suatu tahap, seseorang yang meminum alkohol pada kadar yang terlalu tinggi boleh menjadi koma dan seterusnya mengakibatkan kematian dan akan melakukan keganasan terhadap orang awam tanpa disedari (National Institute of Health, 2008).

Kajian mengenai kesan minuman keras terhadap diri dan hubungan sosial peminum telah banyak dilakukan di negara Eropah. WHO telah menubuhkan Komite Pakar Masalah berkait Pengambilan Alkohol yang telah mengetengahkan inisiatif negara dunia dalam mengumpul data mengenai masalah alkohol di negara masing-masing. Menurut Kessel dan Walton (1965), terdapat masyarakat yang menganggap bahawa minum minuman keras menyebabkan peningkatan kadar masalah sosial dan kesihatan. Tabiat minum minuman keras secara tidak terkawal boleh menyebabkan toksin terhimpun dalam badan yang membawa kepada kematian. Golongan yang minum minuman keras secara berlebihan dianggap sebagai penyumbang kepada peningkatan masalah sosial dalam sesebuah masyarakat. Assunta (2007) menyenaraikan kemiskinan, keganasan terhadap wanita dan kemalangan jalan raya sebagai kesan terhadap mereka yang mengambil minuman keras berlebihan. Namun kajian terhadap penyalahgunaan alkohol dan kesan terhadap prestasi kerja yang dilakukan oleh Normah et al. (2006) di Malaysia mendapati tidak banyak maklumat diketahui tentang kekerapan dan pola pengambilan alkohol dalam kalangan pekerja bukan Islam di negara ini. Secara tidak langsung kos kesan yang ditanggung oleh kerajaan amat besar dan boleh mencapai bilion ringgit. Kesan alkohol terhadap kesihatan dan beban penyakit sememangnya telah banyak dikaji dan dibuktikan (WHO, 2007). Selain itu WHO (2007) juga telah menonjolkan kesan marabahaya sosial yang dikaitkan dengan minuman keras, iaitu, masalah hubungan interpersonal dan keluarga, masalah kerja, jenayah dan keganasan, dan keterpinggiran sosial. Kajian mengenai perkara tersebut kini banyak ditumpukan kepada kos sosial alkohol yang dulunya dikenali sebagai “kos penyakit”. Menurut WHO (2007), kajian tersebut telah menyimpulkan kos bahaya sosial lebih tinggi dan berat jika dibandingkan dengan kos khidmat kesihatan beban penyakit (the global burden of disease – GBD) semata.

KESIMPULAN

Keganasan terhadap wanita perlu diberi perhatian yang serius terutamanya oleh masyarakat awam dan badan berwajib. Ini kerana wanita adalah satu aset penting kepada Negara. Keganasan terhadap wanita juga perlu ditangani dengan mengenal pasti punca-punca keganasan untuk mengelakkan wanita daripada terus menjadi mangsa sewenang-wenangnya. Insiden keganasan terhadap wanita akan meninggalkan kesan buruk ke atas mangsa. Mangsa akan menanggung kesengsaraan akibat kecederaan fizikal dan masalah kesihatan di samping mengalami trauma akibat gangguan mental dan emosi seperti rasa takut, tekanan perasaan dan rasa rendah diri. Bagi mangsa rogol di samping kecederaan fizikal, mangsa juga menanggung risiko kehamilan dan jangkitan penyakit HIV/AIDS serta penyakit kelamin atau STD (Sexually Transmitted Diseases). Trauma yang dialami akibat dipandang hina oleh masyarakat dan kehilangan harga diri akan meninggalkan kesan buruk kepada wanita sepanjang hayat mereka. Keganasan yang berlaku turut memberi implikasi kepada wanita dan membuatkan mereka menyalahgunakan diri serta akan menjadi individu yang agresif atau pasif. Justeru, tiga dapatan

kajian yang tertinggi dalam kajian ini telah membuktikan bahawa terdapat tiga punca utama yang menyebabkan keganasan terhadap wanita antaranya ialah pengambilan dadah boleh mempengaruhi seseorang lelaki untuk bertindak ganas terhadap wanita, kurangnya penghayatan agama dalam kalangan anggota masyarakat akan menyebabkan keganasan terhadap wanita dan seterusnya keganasan boleh terjadi apabila lelaki berada di bawah pengaruh arak.

RUJUKAN

- Ahmad Sunawari Long. 2009. Pengenalan Metodologi Penyelidikan Pengajian Islam. Bangi: Jabatan Usuluddin dan Falsafah, Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- al-Ghazali, Abu Hamid. 1999. *Ihya Ulum al-Din*. Jilid 3. Kaherah: Dar al-Fajr li al-Turath.
- al-Ghazali, Abu Hamid.. 2008. "*Bidayah al-Hidayah*" dalam Maktab al-Buhuth wa al- Dirasat (Ed.). Majmu'ah al-Rasa'il al-Imam al-Ghazali. Beirut: Dar al-Fikr.
- Asbah Binti Razali, Siti Nor Azhani Binti Mohd Tohar, Fauziah Binti Ani. 2017. Jenayah Menggugat Kelestarian Wanita. Prosiding Persidangan Antarabangsa Kelestarian Insan 2017 (Insan2017) Ayer Keroh, Melaka. 1– 2 November.
- Assunta M. 2007. Impact of alcohol consumption on Asia. <http://www.ioegt.org/pdf/>.
- Azlina@Roszy Mohd Ghaffar. 2013. Punca dan Langkah Menangani Keganasan Dari Perspektif Psikologi, Selangor. Temubual, 8 November 2013.
- Belknap, J. 1996. *The invisible woman: Gender, crime, and justice*. Cincinnati, OH: Wadsworth
- Bernama. 2017. Sebanyak 57, 519 kes keganasan terhadap wanita dilaporkan sejak 2010. Astro Awani. <http://www.astroawani.com/berita-malaysia/sebanyak-57-519-kes-keganasan-terhadap-wanita-dilapor-sejak-2010-140699>. 26 April.
- Bradby H. 1998. *Defining Violence: Understanding the Causes and Effects of Violence*. Ashgate Publishing Limited. Aldershot: Avebury.
- Chen, Jing Qi and Dunne, Michael P & Han, Ping. 2004. Child sexual abuse in China: a study of adolescents in four provinces . *Child Abuse & Neglect* 28(11):pp. 1171 - 1186.
- Crime Statistic, Malaysia, 2018.
- Cronwell N.A, Burgess A.W. 1996. *Understanding Violence Against Women*. National Research Council. Washington D.C.: National Academy Press.
- Fadhilina Siddiq. 2013. Women facing war dalam keganasan terhadap wanita (VAW) di Mesir dan Syria: Implikasi dan cabaran. Kertas Kerja Wacana Solidariti Wanita Bersama Mesir dan Syria. Anjuran bersama IKRAM, GEMA, IKRAM Teens, Mawaddah, dan MIZAN, 14 Sept.
- Faizah Md Latif. 2015. Ke arah Penggunaan Indeks Jenayah Jalanan di Pusat Bandar Kuala Lumpur. *GEOGRAFIA –Malaysian Jurnal of Society and Space* 11 (4), 97-107.
- Faizah Md. Latif, Nikmatul Adha Nordin, Cheong Peng Au-Yong. 2015. Reka bentuk bagi keselamatan bandar di Kuala Lumpur: Satu ulasan kritis. *GEOGRAFIA –Malaysian Jurnal of Society and Space* 11 (9) 40-53.
- Faizatul Farlin. 2016. Tentang Keganasan Terhadap Wanita. My Metro. <https://www.hmetro.com.my/node/180028>.
- Ibnu Khaldun. 1990. *Muqaddimah Ibnu Khaldun*. Beirut : Dar al-Jail.
- Intan Mas Ayu Shahimi. 2019. Perangi Keganasan Terhadap Wanita. My Metro. <https://www.hmetro.com.my/hati/2019/03/437980/perangi-keganasan-terhadap-wanita>. 27 Mac

- Junita Mat Rasid. 2019. Keganasan Terhadap Wanita Membimbangkan-TPM. BH Online. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2019/01/524241/keganasan-terhadap-wanita-membimbangkan-tpm>. 16 September.
- Kessel N, Walton H (1965) *Alcoholism*. Penguin Books Ltd, England.
- Kobilinsky, L. (2012). Forensic Chemistry Handbook. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Maizatul Akmam Abu Bakar, Hazalina Mohd Haniff, Latiffenossadat Madanian, Faizah Abd Ghani. 2008. Keganasan rumah tangga: Corak, punca dan kaedah penyelesaian. Kertas Kerja Seminar Kaunseling Keluarga 2008. Anjuran Universiti Teknologi Malaysia.
- Malaysia. 2016. Yayasan Pencegahan Jenayah Malaysia (MCPF). <http://pmn.mcpf.gov.my/index.php/isu-nasional/457>
- Maznah Daud. 2013. Bersama hentikan keganasan terhadap wanita - wanita IKRAM. Malaysia Harmoni. 11 Mac.
- Meston, C. M., Rellini, A. H., & Heiman, J. R. (2006). Women's history of sexual abuse, their sexuality, and sexual self-schemas. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74, 229 - 236
- Mohd Sabran Md Sani. 2019. Lindungi Wanita daripada keganasan. My Metro. <https://www.hmetro.com.my/hati/2019/08/484325/lindungi-wanita-daripada-keganasan>. 9 Ogos.
- Nancarrow, H., Hanley, C. & Viljoen, R. 2012. Domestic and family violence: awareness, attitudes and experiences.
- National Institute of Health. (2008, 04). National Institute of Alcohol Abuse and Alcoholism. Retrieved 06 20, 2013, from <http://www.niaaa.nih.gov>: <http://www.niaaa.nih.gov/alcohol-health/alphabets-effects-body>
- Noll, J. G., Zeller, M. H., Trickett, P. K., & Putnam, F. W. (2007). Obesity risk for female victims of childhood sexual abuse: A prospective study. *Pediatrics*, 120(1), 61 – 67
- Noor Aziah Haji Mohd Awal, "Pembelaan Hak Wanita Melalui Undang-undang di Malaysia, slide wacana Hadhari Siri Keempat" <http://www.ukm.my/hadhari/sites> [4 Januari 2017].
- Normah CD, Shazli Ezzat G, Mahadir A, Ponnusamy S, Gah HS, Loh WL, Siew TH, Tania LCC, Wong JE (2005) The influence of alcohol consumption on work performance in non-Muslim young adults. *Malaysian Journal of Psychiatry* 13 (2). September
- Norsaadah Din @Mohamad Nasirudin. 2007. Fenomena sosial di kalangan wanita Islam bekerjaya : Tinjauan di Sekitar Sabak Bernam, Selangor. Disertasi Sarjana, Fakulti Pengajian Islam, Universiti kebangsaan Malaysia.
- Nursyamimi Saidi. 2014. Wanita perlu tahu hak perundangan. Utusan Online. <https://www.utusan.com.my/mega/rona/wanita-perlu-tahu-hak-perundangan-1.7180>. 23 September.
- Polis Diraja Malaysia, 2018.
- Rabihah Ibrahim. 2009. Tahap kemurungan dan konflik isteri yang didera. *Jurnal ILIM Bil.* (2): 51-73
- Shaiful Azli. 2010. Menangani keganasan terhadap wanita dari perspektif undang-undang dan gender. Kertas Kerja Bicara Undang-Undang. Anjuran Mahkamah Syariah Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.
- Shamsiah Mahli. 2006. Keganasan terhadap wanita : impak kepada tugas-tugas perkembangan wanita. <http://shamsiahauntieam.blogspot.com/2006/09/keganasan-terhadap-wanita-impak-kepada.html> [30 September 2019].
- Steel, J., Sanna, L., Hammond, B., Whipple, J., & Cross, H. (2004). Psychological sequelae of childhood sexual abuse: Abuse-related characteristics, coping strategies, and attributional style. *Child Abuse & Neglect*, 28, 785 - 801.
- Tengku Naufal Tengku Mansor. 2012. Keganasan terhadap wanita satu jenayah. Kertas Kerja

- Sambutan Hari Antarabangsa Menanagani Keganasan Terhadap Wanita. Anjuran Kementerian Pembangunan Wanita Keluarga dan Masyarakat, 19 Disember.
- World Health Organization. 2007. WHO Expert Committee on problems related to alcohol consumption. Second Report. Geneva, 10–13 October 2006. <http://www.iogt.org/viewarticle.php?id=291&type=sub>.